

УДК 336.44.2

Витвицька У. Я.

*к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

Балицький Б. М.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІНАНСОВОМУ ПЛАНУВАННІ ТА БЮДЖЕТУВАННІ

Складання фінансових планів і бюджетів є інтерактивним процесом, що супроводжується багаторазовими змінами і переформатуванням даних. Багато часу витрачається на узгодження операцій, збір даних та підготовку звітних документів. Крім того, контроль і аналіз виконання бюджетів у комерційних організаціях пов'язані з обробкою великих масивів вихідної інформації, тому у нагоді стають інформаційні технології.

Інформаційні технології – поняття більш широке, ніж комп'ютерні продукти. Інформаційні технології – це сукупність програмного забезпечення (інформаційна складова), технічних засобів і телекомунікацій (інструментальна складова), кадрів та їх організація (соціальна складова) [1].

Нині існує чимало програмних продуктів, використання яких при здійсненні фінансового планування значно спрощує роботу, дає змогу скоротити час та підвищити точність розрахунків. Проте зарубіжні програми мають свої недоліки: зокрема, це висока ціна та невідповідність вітчизняному податковому законодавству. Часто підприємство платить за імідж, але не за інструмент, який допомагає у повсякденній роботі розв'язувати завдання бізнесу і який пристосований до реальності вітчизняного ринку [2].

Дослідження інструментів бюджетування охоплює аналіз технологій, які дають змогу оптимізувати процес складання та контролю бюджету,

забезпечуючи прозорість та точність фінансових операцій. Основними інструментами для здійснення бюджетування є:

- ERP-системи – дають змогу створювати бюджети на основі інтегрованих даних про операційну та фінансову діяльність. ERP-системи, такі як SAP або Oracle, спрощують процес бюджетування завдяки автоматичній обробці даних і можливості швидко вносити корективи. Ці системи також дозволяють централізовано відстежувати бюджетні витрати і прогнози, що підвищує точність планування;

- хмарні платформи для фінансового планування – такі інструменти, як Adaptive Insights та Anaplan, надають можливість командам працювати над бюджетами у реальному часі з будь-якої точки світу, що підвищує гнучкість та прозорість фінансових процесів. Використання хмарних рішень дає змогу уникати зайвих витрат на інфраструктуру, забезпечуючи простий доступ до даних та спільної роботи над ними;

- бюджетні шаблони та аналітичні інструменти – програми, що використовують шаблони для складання бюджету (наприклад, Excel або Google Sheets), є ефективними для малих і середніх підприємств. Вони пропонують базові функції для управління витратами і доходами, проте обмежені у можливостях автоматизації та інтеграції з іншими системами;

- аналітика великих даних та прогнози на основі штучного інтелекту – інструменти, що застосовують аналітику та ШІ (як-от Reach Reporting), допомагають компаніям не тільки створювати бюджети, але й проводити прогнозний аналіз. Це забезпечує можливість визначення трендів, оптимізації витрат, а також глибшого аналізу фінансових показників, що допомагає при прийнятті стратегічних рішень.

Вивчення практик використання аналітики великих даних та штучного інтелекту у фінансовому плануванні та бюджетуванні зосереджується на їх здатності автоматизувати аналіз та передбачення фінансових показників. Великі масиви даних дають змогу виявляти закономірності та тренди, допомагаючи компаніям краще прогнозувати витрати і доходи.

Інструменти ШІ можуть будувати складні фінансові моделі та аналізувати великі обсяги даних в режимі реального часу, що дає змогу фінансовим аналітикам швидко реагувати на зміни на ринку. Це сприяє точнішому бюджетуванню, а також зниженню ризиків, пов'язаних із нестабільністю ринку. Аналітичні платформи, такі як Reach Reporting та Adaptive Insights, використовують ШІ для підвищення прозорості даних та оперативного прийняття рішень.

Основними перевагами використання ІТ у фінансовому плануванні та бюджетуванні є зниження використання робочого часу фахівців, покращення точності та швидкості обробки даних, забезпечення прозорості та підвищення ефективності контролю, можливість оперативного реагування на відхилення. Сучасні інформаційні технології значно підвищують ефективність управління фінансами, знижують ризики та надають стратегічні переваги через автоматизацію та аналіз даних.

У той же час використання інформаційних технологій супроводжується викликами, як-от висока вартість впровадження та підтримки, потреба в інтеграції з існуючими системами та необхідність навчання персоналу.

Таким чином, ІТ-рішення у фінансовому управлінні – це інструменти, що можуть підвищити конкурентоспроможність, за умови, що компанія правильно оцінить витрати та підготується до ефективного використання цих технологій.

Список використаних джерел:

1. Лисак Г. Г., Жилякова О.В., Андрющенко І. С. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: конспект лекцій для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування і кредит». Х.: ДБТУ, 2022. 116 с. URL: <http://surl.li/ecnzfh>
2. Свистун Л.А. Перспективи використання сучасних інформаційних технологій при здійсненні фінансового планування на підприємстві. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. 2016. Т. 3(58). С. 13-21. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2016.3\(58\).1122](https://doi.org/10.26906/EiR.2016.3(58).1122)